

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

**RELIGIESTUDIES V1
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye.

INSTRUKSIESE EN ENLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:
AFDELING A en AFDELING B.
2. AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord ENIGE TWEE vrae in hierdie afdeling.
3. Lees AL die vrae noukeurig deur.
4. Begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy.
5. Die lengte van jou antwoord moet in ooreenstemming wees met die punte wat aan elke vraag toegeken word.
6. Nommer jou antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
7. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord uit en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1–1.1.10) in die ANTWOORDEBOEK, byvoorbeeld 1.1.11 A.

1.1.1 Hierdie konsep verwys na die geloof dat alle natuurlike dinge 'n gees het en menslike gebeure kan beïnvloed.

- A Amulet
 - B Veras
 - C Animisme
 - D Dissipel
- (1)

1.1.2 Die Vedas word beskou as die heilige boek van ...

- A Christendom.
 - B Boeddhisme.
 - C Baha'i-geloof.
 - D Hindoëisme.
- (1)

1.1.3 Brahman is ...

- A die stigter van Taoïsme.
 - B 'n Hindoe-god.
 - C 'n sosioloog.
 - D 'n rabbi.
- (1)

1.1.4 'n Huwelik met meer as een persoon word ... genoem.

- A poligamie
 - B politeïsme
 - C monogamie
 - D monastisisme
- (1)

1.1.5 Die kleinste Christelike groep in Suid-Afrika is die ...

- A protestante.
 - B die Ortodokse kerk.
 - C die Rooms-Katolieke kerk.
 - D die Sionistiese Christelike kerk.
- (1)

1.1.6 Die Dalai Lama is ...

- A die geestelike leier in Boeddhisme.
 - B 'n voorvader in Afrika Tradisionele Godsdiens.
 - C die president van Tibet.
 - D die geestelike leier van Tibet.
- (1)

- 1.1.7 Hy het godsdiens die 'opium van die volk' genoem.
- A Hans Mol
 - B Karl Marx
 - C Durkheim
 - D Heraclitis
- (1)
- 1.1.8 'n Afrika-etiek wat respek en sorg vir die welsyn van 'n ander beteken, staan as ... bekend.
- A ubuntu
 - B oorgang
 - C wêreldbeskouing
 - D sangoma
- (1)
- 1.1.9 Hierdie konsep verwys na die geloof dat daar slegs een God is.
- A Politeïsme
 - B Neo-Heidendom
 - C Teïsme
 - D Monoteïsme
- (1)
- 1.1.10 Die volgende godsdienste is een van die nie-sendingsgodsdienste:
- A Islam
 - B Christendom
 - C Boeddhisme
 - D Judaïsme
- (1)
- 1.2 Uit elke groep woorde hieronder, kies die woord wat NIE pas NIE. Gee 'n rede vir jou keuse. Skryf slegs die woord wat nie pas nie en die rede langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.5) in jou ANTWOORDEBOEK neer.
- VOORBEELD: Piesang; Appel; Aartappel; Druive
ANTWOORD: 1.2.5 Aartappel. Die ander is almal vrugte.
- 1.2.1 Meuzzin, Vedas; Spies; Kruis (2)
- 1.2.2 Albie Sachs; Beyers Naudé; Abdullah Haron; Galileo Galilei (2)
- 1.2.3 Tefellin, Tallit, Siddur, Yarmulke; Salat (2)
- 1.2.4 Tien Gebooie, Torah, Vyf Pilare, Agtvoudige Pad (2)
- 1.2.5 Brahaman; Ksatriya; Vajirayana; Vaisyn (2)

- 1.3 Kies 'n item uit KOLOM B wat by 'n beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–G) langs die vraagnommers (1.3.1–1.3.6) in die ANSTWOORDEBOEK, byvoorbeeld 1.3.7 H.

KOLOM A		KOLOM B	
1.3.1	'n Persoon wat hul godsdienstige geloof na 'n ander godsdiens verander	A	Hiërargies
1.3.2	'n Sisteem van regering waar God die hoof regeringsagent is	B	Pelgrimstog
1.3.3	Beskryf 'n struktuur van gesag of belangrikheid, van die minder belangrike tot die mees belangrike	C	Nomadies
1.3.4	Om 'n reis na 'n heilige plek as 'n daad van toewyding, te onderneem	D	Openbaring
1.3.5	Trek van plek tot plek, bly nie lank op een plek nie	E	Teokraties
1.3.6	'n Boodskap van God / die Opperwese	F	Demokraties
		G	Bekeerling

(6)

- 1.4 Definieer die volgende konsepte in die konteks van religie:

1.4.1 Ululering (2)

1.4.2 Wêreldbeskouing (2)

1.4.3 Mantra (2)

- 1.5 Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord in te vul. Skryf slegs die woord langs die vraagnommers (1.5.1–1.5.5) in die ANSWOORDEBOEK neer.

1.5.1 'n ... is 'n nie-gelowige in godsdiens, maar veral in die Christendom, Judaïsme en Islam. (2)

1.5.2 A tydperk van verdeling in die Katolieke kerk, word ... genoem. (2)

1.5.3 In ... godsdiens word die arati lamp in aanbidding by die huis en in die tempel gebruik. (2)

1.5.4 ... is die hoof van die Anglikaanse kerk. (2)

1.5.5 Die stigter van Taoïsme is ... (2)

1.6 Beantwoord die volgende vrae:

1.6.1 Waarom kies Christene 'n *kruis* as 'n simbool vir hulle geloof? (2)

1.6.2 Wat beteken *bar mitzvah*? (2)

1.6.3 Verduidelik die verskil tussen *karma* en *dharma*. (4)

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

Beantwoord ENIGE TWEE vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 2

2.1 Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

<p>GODDIENSTIGE LEIERS VEG TEEN COVID-19</p> <p>Die Metodistekerk het die Goeie Vrydag- en Paassondag-dienste gekanselleer om die verspreiding van die koronavirus te beveg en die Moslem Regtelike Raad (MJC) het die Vrydag-gebed gekanselleer. Die Sion Christen Kerk (ZCC) het ook sy jaarlikse Moria-pelgrimstog gekanselleer.</p> <p>President Cyril Ramaphosa het Donderdag tydens 'n vergadering met leiers van uiteenlopende geloofsgemeenskappe gepraat om die nasionale reaksie op die COVID-19 uitbreking te versterk, en gesê die aankondigings is ongetwyfeld deur groot wroeging/oorleg bereik.</p> <p>“Hierdie risiko is groter in arm gemeenskappe, waarvan baie nie toegang tot veilige en skoon drinkwater het nie en wat deur omstandighede gedwing word om in die omgewing van ander te woon,” het hy gesê. Mense van alle ouderdomme kan besmet word deur die nuwe koronavirus (Covid-19). Ouer mense, en mense met bestaande mediese toestande soos asma, diabetes en hartsiektes, blyk meer kwesbaar te wees om ernstig siek te word van die virus.</p> <p>“As regering waardeer ons die uitdagings, wat dit op 'n aantal fronte bied, ten volle”, het President Ramaphosa gesê.</p> <p style="text-align: right;">[Uittreksel uit vukuzenzele. gov.za geneem]</p>

- 2.1.1 Wat was die doel van die president se oproep vir 'n grendeltydperk ('lockdown')? (2)
- 2.1.2 Wie, volgens die uittreksel, is die kwesbaarste in die Covid-19 pandemie? (4)
- 2.1.3 Verduidelik hoe TWEE godsdienste op die president se oproep gereageer het. (4)
- 2.1.4 Hoe dink jy, waarom het president Ramaphosa spesifiek 'n beroep op godsdiensteleiers gedoen? (4)
- 2.1.5 Gee TWEE voorbeelde uit jou omgewing wat aandui dat godsdiensteleiers die nasionale poging ondersteun het. (4)
- 2.1.6 Menseregte was nog altyd 'n belangrike deel van godsdienste. Noem TWEE menseregte wat deur die regering in ag geneem moes word tydens die Covid-19 uitbreuk. Motiveer jou antwoord. (8)
- 2.1.7 Veronderstel jy was 'n godsdiensteleier. Watter godsdienstige boodskap sou jy aan die gemeenskap uitdra? (4)

2.2 Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

Baie van die wêreld se godsdienste vertel mense dat hulle tyd van die werk moet afneem. 'Ontspanning' is wat mense doen om af te skakel en hulself te geniet wanneer hulle werk afgehandel is. Hulle sosialiseer saam, speel speletjies, lees, kyk TV, ensovoorts. Hoe dit ook al sy, wat mense doen vir ontspanning laat soms ernstige etiese vrae ontstaan.

[Geneem uit *Shuter's Religie Studies Graad 11* deur Donne et al 2006:74]

- 2.2.1 Skryf TWEE ontspanningsaktiwiteite neer wat godsdienste ondersteun en TWEE wat hulle afkeur. (8)
- 2.2.2 Definieer die verskil tussen ontspanningsaktiwiteite wat godsdienste:
- Ondersteun, en dié wat hulle (1 x 2)
 - Veroordeel (1 x 2) (4)
- 2.2.3 Gee 'n opsomming van die hoofredes waarom godsdienste blyk gekant te wees teen aktiwiteite waar dwelms, alkohol en dobbel betrokke te wees. (4 x 2) (8)
- [50]**

VRAAG 3

3.1 Lees die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

**SUID-AFRIKAANSE INISIASIESKOLE IS OPGESKORT NÁ STERFTES
ONDER BESNYDES** deur Pumza Sihlani, 20 Des 2019

Die Suid-Afrikaanse owerhede het verskeie inisiasieskole geskors waar seuns die afgelope weke oorlede is en aan die besnydenisrituele deelgeneem het.

Tienduisende ingewydes tussen 15 en 17 jaar spandeer elke jaar tyd in afsondering in die bos waar hulle geleer word oor hoe om goeie mans in die samelewing te wees.

Maar soms loop dinge skeef, en sommige ingewydes sterf of word vermin in mislukte besnydenisse. Honderde seuns is verlede jaar hospital toe geneem waar hulle behandel is vir penisamputasie, septiese wonder en dehidrasie.

Die praktyk self is deurdrenk van geheimhouding. So geheim dat die seuns nie mag praat oor wat daar gebeur het nie.

Die meeste sterftes was as gevolg van dehidrasie en wonde wat septies geraak het, wat dui op die gebrek aan behoorlike versorging en mishandeling van ingewydes by die skole.

Baie van die oorledenes het inisiasieskole besoek wat nie by die owerheid geregistreer was nie. Hierdie skole neem toe omdat inisiasie 'n winsgewende praktyk geword het aangesien chirurge en verpleegsters vir hul werk betaal word.

Die regering betaal ook nou medici om geregistreerde skole te besoek om na die welstand van die seuns te kyk.

[Uittreksel vertaal uit www.bbc.com.cdn.ampproject.org]

- 3.1.1 Watter ritueel word in die uittreksel bespreek? (2)
- 3.1.2 Noem TWEE redes waarom inisiasieskole gesluit is. (4)
- 3.1.3 Verduidelik kortliks die konsep *ritueel*. (4)
- 3.1.4 Wat was die oorsake van die sterftes van so baie ingelyfdes? (6)
- 3.1.5 Dink jy die regering moet besnydenisse oorneem? Motiveer jou antwoord. (6)
- 3.1.6 Noem DRIE deurgangrites in godsdien, behalwe die een in VRAAG 3.1.1. (6)
- 3.1.7 Tydens die grendeltyd ('lockdown') het die president inisiasies gekanselleer. Wat dink jy was die president se redes vir die kansellering? (6)

3.2 Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

Die land was deur die vyande, die Filistyne, binnegeval. Koning Saul het sy soldate byeengeroep en 'n laer reg voor die Filistyne se weermag opgeslaan. Elke dag het Goliat, 'n Filistynse reus, uitgekome en Saul se soldate uitgetart. Hy het enigeen van Saul se soldate wie dapper genoeg was, tot 'n tweegeveg uitgedaag. Die verloorder se weermag sou as verslane beskou word. Goliat het Saul se soldate getreiter, en niemand was bereid om die uitdaging te aanvaar nie. Op 'n dag het Dawid, 'n jong herder, by die koning se kamp opgedaag om vir sy broers kos te bring.

Hy het die uitdaging gehoor en was skaam oor die lafhartigheid van koning Saul se weermag. Hy het aangebied om Goliat se uitdaging te aanvaar. Hy het geweier om die wapenrusting van koning Saul, wat hulle hom gegee het, te dra. Hy het verkies om sy skaapwagter-slinger met vyf klippies in die slingervel te plaas en na Goliat te gooi. Die reus het bewusteloos neergeval. Dawid het Goliat se swaard geneem en sy kop afgekap. Die Filistynse soldate het uit vrees gevlug.

[Uittreksel geneem uit *Shuter's Religie Studies Graad 11* deur Hofmyer et al 2006, bl. 31]

- 3.2.1 Die gebeure in die verhaal het baie jare gelede plaasgevind. Hoe was dit oorgedra, voordat dit in geskrewe vorm verskyn het? (2)
- 3.2.2 Wat is die doel van die verhaal? (2)
- 3.2.3 Waarom het David geweier om Saul se wapenrusting teen 'n opgeleide soldaat soos Goliat te dra, behalwe vir die feit dat dit te swaar en te groot vir hom was? (4)
- 3.2.4 Verduidelik die verskil tussen die konsepte *mite* en *verhaal* (vertelling) in die konteks van religie. (4)
- 3.2.5 Volgens die vertelling wat verteenwoordig Dawid? Haal EEN stelling uit die uittreksel aan om jou antwoord te motiveer. (4)

[50]

VRAAG 4

Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

DISKRIMINERENDE HOUDING TEENOR ANDER GODSDIENSTE**Standpunt 1**

Die meeste godsdienste is op een of ander manier en op een of ander tydstip in hul geskiedenis deur 'n ander godsdiens beïnvloed. Een godsdiens inkorporeer die leerstellings, oortuigings of praktyke van 'n ander godsdiens.

Standpunt 2

Hier glo mense dat alle godsdienste gedeeltelik waar mag wees, maar dat die volle waarheid slegs in hulle godsdiens gevind kan word.

Standpunt 3

Die siening dat een bepaalde godsdienstige tradisie alleen die waarheid leer en die pad na verlossing of bevryding is.

Standpunt 4

Hierdie siening sê dat alle tradisies 'paaie' is waarlang verlossing, bevryding en vervulling. Elke godsdiens het sy eie reëls en patrone vir sy volgelinge.

[Uittreksel geneem uit *Shuters Top Klas Religie Studies Graad 11*, Hofmeyer et al, bl. 37–38]

- 4.1 Gee 'n sinoniem vir die woord *diskriminasie* in die opskrif. (2)
- 4.2 “Dialog is 'n baie belangrik in situasies van godsdienstige diversiteit.”
- 4.2.1 Verduidelik, in jou eie woorde, die term *inter-godsdienstige dialoog*. (4)
- 4.2.2 Identifiseer die VIER teologiese opinies in paragraaf 1–4. (8)
- 4.2.3 Verduidelik kortliks die term *godsdienstige verdraagsaamheid*. (6)
- 4.2.4 Waarom dink jy vrees ons ander mense wat van ons verskil? (4)
- 4.2.5 Watter strategieë kan godsdiensleiers aanwend om religieuse dialoog te bevorder? (6)
- 4.3 Noem die religie waarin elk van die onderstaande simbole voorkom:
- 4.3.1 Hajj (4)
- 4.3.2 Menorah (4)

4.4 Beantwoord die volgende vrae.

4.4.1 Verduidelik wat met *proselitering* bedoel word. (4)

4.4.2 Wat impliseer die konsep *religieuse imperialisme*? (4)

4.4.3 Skryf notas oor die konsep *ekumenisme*. (4)

[50]

VRAAG 5

- 5.1 Lees die volgende uittreksel oor misdaad in Suid-Afrika en beantwoord die vrae wat volg.

**MISDAAD IN SUID-AFRIKA:
DIE SKREIENDE WERKLIKHEID deur Afriforum / Sep 18, 2019**

Die minister van polisie, Bheki Cele, het op 12 September 2019 Suid-Afrika se jongste misdaadsyfers by die parlement in Kaapstad bekendgemaak. Die syfers vir die 2018/19 finansiële jaar is skokkend en beaam die werklikheid dat Suid-Afrikaners in vrees lewe. In elke jaarlikse verslag word 'n misdaad geïdentifiseer wat feitliks daaglik plaasvind, wye mediadekking kry en gefokusde aandag van die SAPD geniet. In 2017 was die misdaad plaasaanvalle, in 2018 was dit transitoroofdogte en hierdie jaar is gewelddadige teen vroue en kinders, met goeie rede, onder die vergrootglas.

Die land se reaksie die afgelope paar weke op geweld teen vroue en kinders is dus, sonder twyfel, geregverdig. Kontakmisdaad waarin kinders die slagoffers was, het met 3,9% toegeneem – in 899 gevalle wat gerapporteer is, is seksuele misdade teen kinders gepleeg en 29 kinders is in die tyderk vermoor.

Cele sê dit is noodsaaklik dat akademici en kenners met die SAPD saamwerk. Redes vir die toenames in geweld, asook die oorsake van gewelddadige wat oor naweke gepleeg word, moet ondersoek word. Alhoewel navorsing oor hierdie onderwerpe belangrik is vir enige misdaadbekampingstrategie, het Suid-Afrikaners na dese 'minder praat en meer doen' nodig.

[Uittreksel geneem uit afriforum.co.za]

SUID-AFRIKA SE RAMAPHOSA BLAAS 'VERAGTELIKE' MISDAADGOLF TYDENS KORONAVIRUS AFSONDERING

deur Elliot Smith

Die Suid-Afrikaanse president Cyril Ramaphosa het belowe om op te tree na 'n vlag van geslagsgebaseerde geweld, roof en vandalisme regoor die land.

Sedert die landwye grendeltyd op 23 Maart aangekondig is om die verspreiding van die koronavirus pandemie te beperk, is 148 mense gearresteer en aangkla van misdade wat verband hou met geslagsgebaseerde geweld.

By tientalle skole is ingebreek, is beskadig of tot op die grond afgebrand, en die staatsbeheerde Eskom het gesê dat kabeldiefstal en vandalisme toeneem.

Ramaphosa het Maandag in 'n opebrief aan die land gesê dit is 'veragtelik' dat misdadigers probeer om voordeel te trek uit die afsondering in 'n tyd waarin die wetstoepassende owerhede hulself besig hou met die nasionale stryd teen die pandemie.

Die aantal oproepe na die GBV (geslagsgebaseerde geweld) se nasionale kommandosentrum het toegeneem sedert die grendeltydperk op 27 Maart begin het, wat 'n groter wêreldwye neiging weerspieël sedert die pandemie se regering gedwing het om mense te beveel om in hul huise te bly.

Die VN sekretaris-generaal, Antonio Guterres, het verlede week in 'n videoboodskap gesê dat daar 'n 'afgrypslike wêreldwye oplewing in huishoudelike geweld' was, en die Suid-Afrikaanse regering het 'n aantal maatreëls ingestel om die plaag aan te pak.

[Uittreksel vertaal uit [cnn.com](https://www.cnn.com)]

5.1 Verwys na die eerste uittreksel.

5.1.1 Uit die uittreksel gee TWEE redes waarom Suid-Afrikaners in vrees lewe. (4)

5.1.2 Haal EEN woord uit paragraaf 3 in die eerste uittreksel, aan wat die belangrikheid van 'n gesamentlike poging tot misdaadbekamping beklemtoon. (2)

5.1.3 Hoe dink jy, watter TWEE van die TIEN GEBOOIE word in die uittreksel gebreek? (4)

5.2 Verwys na die tweede uittreksel.

5.2.1 "... *Ramaphosa blaas 'veragtelike' misdaadgolf tydens koronavirus grendeltydperk.*" Wat bedoel die skrywer met hierdie opskrif? (2)

5.2.2 "*Ramaphosa het gesê dit is 'veragtelik' dat misdadigers probeer om voordeel te trek uit die sluiting ...*"

Gee DRIE voorbeelde van misdade tydens die grendeltydperk. (6)

5.3 Indien jy 'n lid van die regering was, watter maatreëls sou jy in plek sit om die gety van misdaad te stuit? (6)

5.4 Lees die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

Veralgemenings oor die rol en status van vroue in tradisionele Afrika-samelewings, soos vir ander aspekte van die Afrika-lewe, is nie maklik om te maak nie, omdat Afrika nie 'n kulturele gebied is nie. Dit word gekenmerk deur groot kulturele en taalkundige uiteenlopendhede, en elke stelling wat oor 'n stam gemaak word, kan heeltemal nie van toepassing wees op 'n ander nie. 'n Goeie begrip van die status en rol van van vroue in tradisionele Afrika-samelewing behels derhalwe 'n waardering vir die verskillende kulturele patrone waarbinne hulle grootgemaak word ...

[Uittreksel geneem en vertaal uit [respository.unesco.org](https://www.unesco.org)]

Nomsa wil ondersoek in stel oor die rolle van vroue in tradisionele Afrika-gemeenskappe. Sy wil uitvind wat die sienings van seuns tussen die ouderdomme van 15 en 18 jaar is oor die rolle van vroue in hulle gemeenskappe.

5.4.1 Watter tipe onderhoud is sy van plan om te voer? (2)

5.4.2 Noem die presiese onderwerp waarop Nomsa beplan om te fokus. (2)

- 5.4.3 Noem DRIE voorbeelde van vrae wat sy met hierdie soort navorsing kan vra. (6)
- 5.4.4 Gee DRIE riglyne vir die opstel van haar vrae vir hierdie onderhoud. (6)
- 5.4.5 Haal EEN sin aan uit die uittreksel wat beskryf hoe moeilik dit is om aannames te maak uit data oor Afrika gemeenskappe. (2)
- 5.4.6 Noem TWEE soorte ondersoekmetodes wat sy kan gebruik. (4)
- 5.4.7 Wat is die verskil tussen *gestruktureerde* en *ongestruktureerde* onderhoude? (4)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150